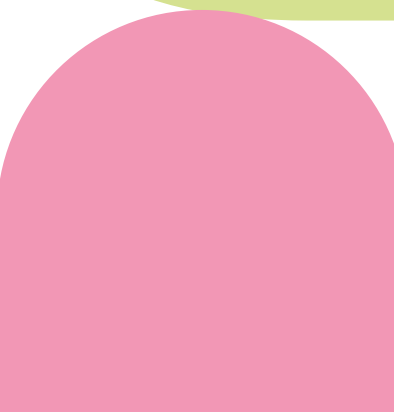
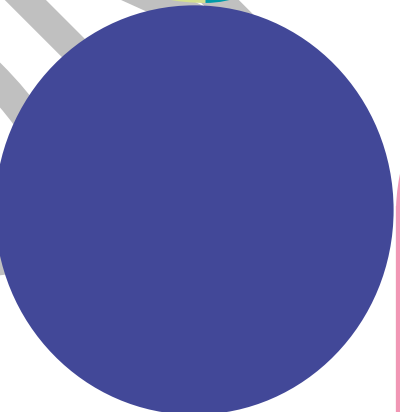
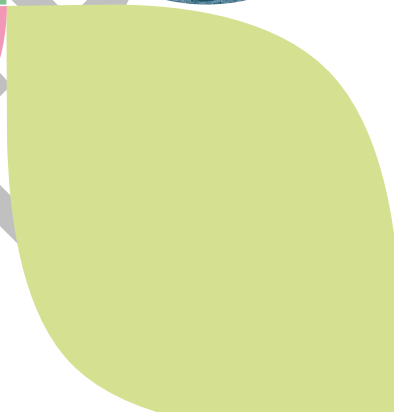
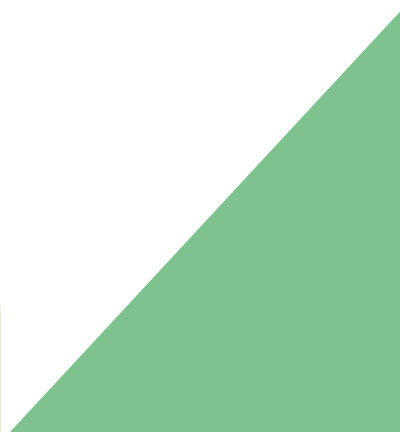

Meerjarige Samenwerkingsagenda jeugdhulp Twente

Conceptversie 4, 23 februari 2023

Voorwoord

Voor je ligt de Meerjarige Samenwerkingsagenda Jeugdhulp Twente. Samengesteld door alle leden van de werkgroep met de jeugdigen constant in het vizier: wat levert het hem/haar/hen op? En dat is goed gelukt. Zo goed dat Denise Bosma, van Ixta Noa, er graag wat meer over vertelt.

“Ik vind het mooi dat het cliëntperspectief goed uitgelicht wordt in de Samenwerkingsagenda. Het is een proces geweest waarin meerdere partijen hard hebben gewerkt en heel open waren over wat er anders moet. Ik vond het opvallend dat iedereen ook de dingen die niet goed lopen bij de eigen organisatie deelde. In dit proces had iedereen de insteek dat we met elkaar het geheel moeten veranderen, niet wijzen of bezig zijn met de schuldvraag. We waren kritisch op wat niet goed gaat. Op een constructieve manier en gericht op hoe het beter kan.”

We wensen je veel leesplezier.

De Werkgroep Samenwerkingsagenda

CONCEPT

Inhoudsopgave

Meerjarige Samenwerkingsagenda jeugdhulp Twente	1
Voorwoord	2
Inhoudsopgave	3
Inleiding/aanleiding	5
<i>Over de Regiovisie</i>	<i>5</i>
<i>Transitie</i>	<i>5</i>
<i>Landelijk beleidskader</i>	<i>6</i>
<i>Lokaal versus regionaal</i>	<i>7</i>
<i>Afstemming met Inkoopstrategie</i>	<i>7</i>
<i>Governance</i>	<i>7</i>
Proces: hoe is de Samenwerkingsagenda tot stand gekomen?	8
<i>Werkgroep en stuurgroep</i>	<i>8</i>
<i>Samenhang andere Twentse opgaven</i>	<i>8</i>
<i>Over de Aanpak Wachttijden jeugdhulp Twente</i>	<i>8</i>
<i>Proces Samenwerkingsagenda</i>	<i>9</i>
<i>Stap 1: Onderzoek</i>	<i>9</i>
<i>Stap 2: Analyse</i>	<i>11</i>
<i>Samenhang tussen de actielijnen</i>	<i>12</i>
<i>Stap 3: Plan</i>	<i>13</i>
Actielijn 1 Wonen en zorg	14
<i>De opgave</i>	<i>14</i>
<i>Al lopende projecten die aan deze actielijn bijdragen:</i>	<i>15</i>
<i>Prioritering: Waar willen we aan werken in Twente (op volgorde van belangrijkheid)?</i>	<i>15</i>
<i>Governance</i>	<i>15</i>
<i>Draagt bij aan:</i>	<i>16</i>
Actielijn 2 Onderwijs en zorg	17
<i>De opgave</i>	<i>17</i>
.....	18

<i>Kenmerken van het vraagstuk/probleemstelling</i>	18
.....	18
<i>Al lopende projecten die aan deze actielijn bijdragen:</i>	18
<i>Prioritering: Waar willen we aan werken in Twente (op volgorde van belangrijkheid)?</i>	21
<i>Governance</i>	21
<i>Draagt bij aan:</i>	22
Actielijn 3 Samenwerken met de sociale basis	23
<i>De opgave</i>	23
<i>Kenmerken van het huidige vraagstuk/probleemstelling</i>	23
<i>Al lopende projecten die aan deze actielijn bijdragen:</i>	24
<i>Prioritering: Waar willen we aan werken in Twente (op volgorde van belangrijkheid)?</i>	25
<i>Draagt bij aan:</i>	25
Actielijn 4 Passende ambulante zorg.....	27
<i>De opgave</i>	27
.....	28
.....	28
<i>Al lopende projecten die aan deze actielijn bijdragen:</i>	28
<i>Prioritering: Waar willen we aan werken in Twente (op volgorde van belangrijkheid)?</i>	29
<i>Governance</i>	29
<i>Draagt bij aan:</i>	30
Actielijn 5 Gedwongen Kader.....	31
<i>De opgave</i>	31
<i>Kenmerken van het huidige vraagstuk/probleemstelling</i>	31
<i>Al lopende projecten die aan deze actielijn bijdragen:</i>	32
<i>Prioritering: Waar willen we aan werken in Twente (op volgorde van belangrijkheid)?</i>	33
<i>Governance</i>	33
<i>Draagt bij aan:</i>	33
Samenwerkingsagenda: Hoe werken we samen in Twente?.....	35
Stap 4. Project	36
<i>Stap 5: Oplevering</i>	37
<i>Nieuwe kernproblemen?</i>	37
Hoe nu verder?	38
<i>Governance</i>	38

Inleiding/aanleiding

De Meerjarige Samenwerkingsagenda komt voort uit de Regiovisie die de Twentse gemeenten samen met jongeren, ouders, zorgaanbieders, professionals, bestuurders in 2021 hebben opgesteld. De Regiovisie werd ten laatste half maart 2022 vastgesteld door alle veertien Twentse gemeenten.

Over de Regiovisie

In de Regiovisie Jeugdhulp Twente staat hoe aanbieders, professionals en gemeenten in de aankomende jaren vanuit samenwerking de sociale basis naar een hoger plan gaan tillen. De partijen hebben met elkaar afgesproken dat iedere jeugdige in Twente toekomstperspectief heeft om naar uit te kijken en trots op te zijn. Dat is vastgelegd aan de hand van acht leidende principes. De acht leidende principes zijn:

1. De jeugdige in zijn/haar omgeving staat centraal
2. Normaliseren is uitgangspunt
3. Ondersteuning zo licht en zo nabij als mogelijk, zo zwaar en specialistisch als nodig
4. Thuis, tenzij...
5. In Twente kennen we een overzichtelijk zorglandschap, effectief en beheersbaar
6. In Twente werken wij zonder wachtlijsten
7. Wij investeren in blijvend leren en verbeteren, data gedreven
8. Het stelsel van Jeugdhulp is duurzaam en betaalbaar

Door als gemeenten, zorgaanbieders, gedwongen kader en onderwijs te investeren in de samenwerking, versterken we de positie van de jeugdige en het gezin. Vanuit de Regiovisie zijn regionaal 2 lijnen uitgezet:

1. De (strategische) inkoop van jeugdzorg
2. De meerjarige samenwerkingsagenda, waar het jeugd(hulp)netwerk in Twente samen (door)ontwikkelt op de belangrijke inhoudelijke thema's om te komen tot verbetering in de jeugdhulp.

Vanuit de Samenwerkingsagenda is er een directe verbinding met de andere regionale lijn die wordt uitgezet: de inkoop. Op deze manier geven we inhoudelijk input op dat traject.

Transitie

We hebben een transitie nodig, een systeemverandering, in de Jeugdzorg. Dat klinkt niet alleen groot, dat is het ook. Het gaat over fundamentele veranderingen in hoe we denken, werken en organiseren. Transitie's verlopen in veel gevallen nog lang niet zo voorspoedig, doortastend en rechtvaardig als we zouden willen.

Werken aan transitie's vraagt niet zozeer om nieuwe kennis, maar vooral om nieuwe benaderingen. We weten namelijk vrij goed wat ons te doen staat, maar veel minder hoe dat te doen.

Voor een effectieve transitieaanpak van onze jeugdzorg baseren we ons op het Essay Werken aan transities van Twijnstra en Gudde. Daarin staan de tien vuistregels, te weten:

- Wees precies
- Breng samenhang
- Koester nieuwsgierigheid
- Waardeer waarden
- Omarm onzekerheid
- Vergeet oplossingen
- Werk onbegrensd
- Verbeeld verlangen
- Verlaat polderen
- Houd moed

We gaan ervan uit bij de uitvoering van de Samenwerkingsagenda recht gedaan worden aan deze vuistregels. Het essay vind je [hier](#).

De urgentie van de Samenwerkingsagenda is evident. De meest kwetsbare gezinnen en kinderen hebben niet altijd toegang tot de juiste zorg. De wachtlijsten nemen nog steeds toe. De instroom geschiedt vaak zonder een analyse van de problematiek en zonder een inschatting van de invloed van andere leefdomen. We constateren kwaliteitstekorten in de zorg én in de samenwerking tussen zorgaanbieders. Ten slotte staat de betaalbaarheid van de jeugdhulp ernstig onder druk.

Landelijk beleidskader

Op 13 mei 2022 hebben Maarten van Ooijen, staatssecretaris van Volksgezondheid, Welzijn en Sport en Franc Weerwind, minister voor Rechtsbescherming, in een brief aan de tweede kamer beschreven hoe zij de hervormingen in de jeugdzorg willen aanpakken.

In de brief staat dat de decentralisatie van de jeugdzorg onvoldoende is waargemaakt. Vooral omdat passende hulp dichtbij huis nog lang niet altijd gerealiseerd wordt en de jeugdzorgkosten alleen maar gegroeid zijn. Het kabinet wil de komende maanden met gemeenten en in nauwe samenwerking met professionals, aanbieders en cliëntorganisaties komen tot een pakket aan maatregelen. Deze maatregelen moeten cliëntorganisaties komen tot een pakket aan maatregelen. Deze maatregelen moeten leiden tot verbetering van de kwaliteit van de jeugdzorg en beheersing van de kosten.

In de kamerbrief van 14 november 2022 gaat de Staatssecretaris nader in op de noodzakelijke structurele wijzigingen in de jeugdbeschermingsketen. In de versnelde toewerking naar het Toekomstscenario worden concrete stappen beschreven wat betreft de vorming van een Regionaal Veiligheidsteam (RVT), de versterking van de lokale teams en het gezinsgericht werken. In de kamerbrief van 3 februari 2023 gaat de Staatssecretaris in op de wenselijke afbouw van grootschalige gesloten jeugdhulpinstellingen en de ombouw naar kleinschalige voorzieningen. Het spreekt voor zich dat we de Samenwerkingsagenda hebben opgesteld in lijn met deze drie kamerbrieven om aan te sluiten op de landelijke ontwikkelingen.

De uitkomsten van het overleg over de Hervormingsagenda tussen de VNG, VWS en de zorgkoepels zijn van belang voor de prioriteitenstelling en voor de beschikbare financiële middelen voor de gemeenten.

Lokaal versus regionaal

Niet alle verbeteringen moeten op regionale schaal worden doorgevoerd. Lokale interventies en samenwerkingsafspraken tussen gemeentelijke toegang die goed functioneren en meerwaarde bezitten zijn wel nuttig om regionaal tegen het licht te houden en te beoordelen of opschaling naar meerdere gemeenten of de regio wenselijk is.

Afstemming met Inkoopstrategie

Parallel aan het proces van de totstandkoming van de samenwerkingsagenda wordt er gewerkt aan een inkoopstrategie. De leidende principes: 5. In Twente kennen we een overzichtelijk zorglandschap, effectief en beheersbaar en 8. Het stelsel van Jeugdhulp is duurzaam en betaalbaar zijn principes waarbij de inkoop meer leidend is dan de samenwerkingsagenda. Dit betekent niet dat we helemaal niets doen op deze principes: wij leveren input aan de werkgroep van de inkoopstrategie.

Governance

Adviesbureau HHM werkt een advies uit over de governance van de Samenwerkingsagenda in relatie tot de overige Twentse opgaves in de jeugdhulp. Opdrachtgeverschap, opdrachtnemerschap, besluitvorming voor de aparte actielijnen, voor het geheel van de Samenwerkingsagenda, alsmede de wijze waarop de samenhang met de andere Twentse opgaven wordt georganiseerd, worden verduidelijkt.

De fasering en de voorwaarden in termen van mensen en middelen kunnen we alleen uitwerken en concretiseren zodra we duidelijkheid hebben in de governance. Dit volgt in een aparte bijlage waarin we de activiteiten in tijdsvolgorde expliciet maken.

Proces: hoe is de Samenwerkingsagenda tot stand gekomen?

Werkgroep en stuurgroep

De Samenwerkingsagenda is opgesteld door een werkgroep. In deze werkgroep zitten vertegenwoordigers uit de hele breedte van jeugdhulp, gemeenten en onderwijs. Jeugdigen en ouders worden vertegenwoordigd door ervaringsdeskundigen voor het mee ontwikkelen van toekomstbestendige jeugdhulp. In [deze link](#) vind je een overzicht van vertegenwoordigers.

Samenhang andere Twentse opgaven

De Samenwerkingsagenda is hét vehikel voor afstemming met de overige Twentse opgaven jeugdhulp en de drie SPUK's. Denk bij deze opgaves aan:

- Zorg en Veiligheid
- Toekomstscenario Kind- en Gezinsbescherming
- Afbouw jeugdzorg plus
- Twentse Koers
- Aanpak Wachtlijden Twente (meer informatie hierover vind je in de volgende alinea).

Daarnaast is er een sterke samenhang met de SPUK Expertisenetwerk met de netwerkopgaven:

- Ambulante zorg
- 18- en 18+
- Complexe echtscheiding
- Verklarende Analyse
- Eetstoornissen/KEET
- Onvoorwaardelijk wonen.

Ten slotte is er de samenhang te bewaken met de:

- SPUK acute jeugd GGZ
- Beleidsrijke SPUK drie milieuvorzieningen (ombouw, verkleining groepen, tarieven, aanpak lacunes in het zorglandschap).

Deze afstemming moet leiden tot meer duidelijkheid, een betere prioriteitenstelling, minder overlap, vereenvoudiging van de governance en daarmee tot een efficiëntere inzet van menskracht.

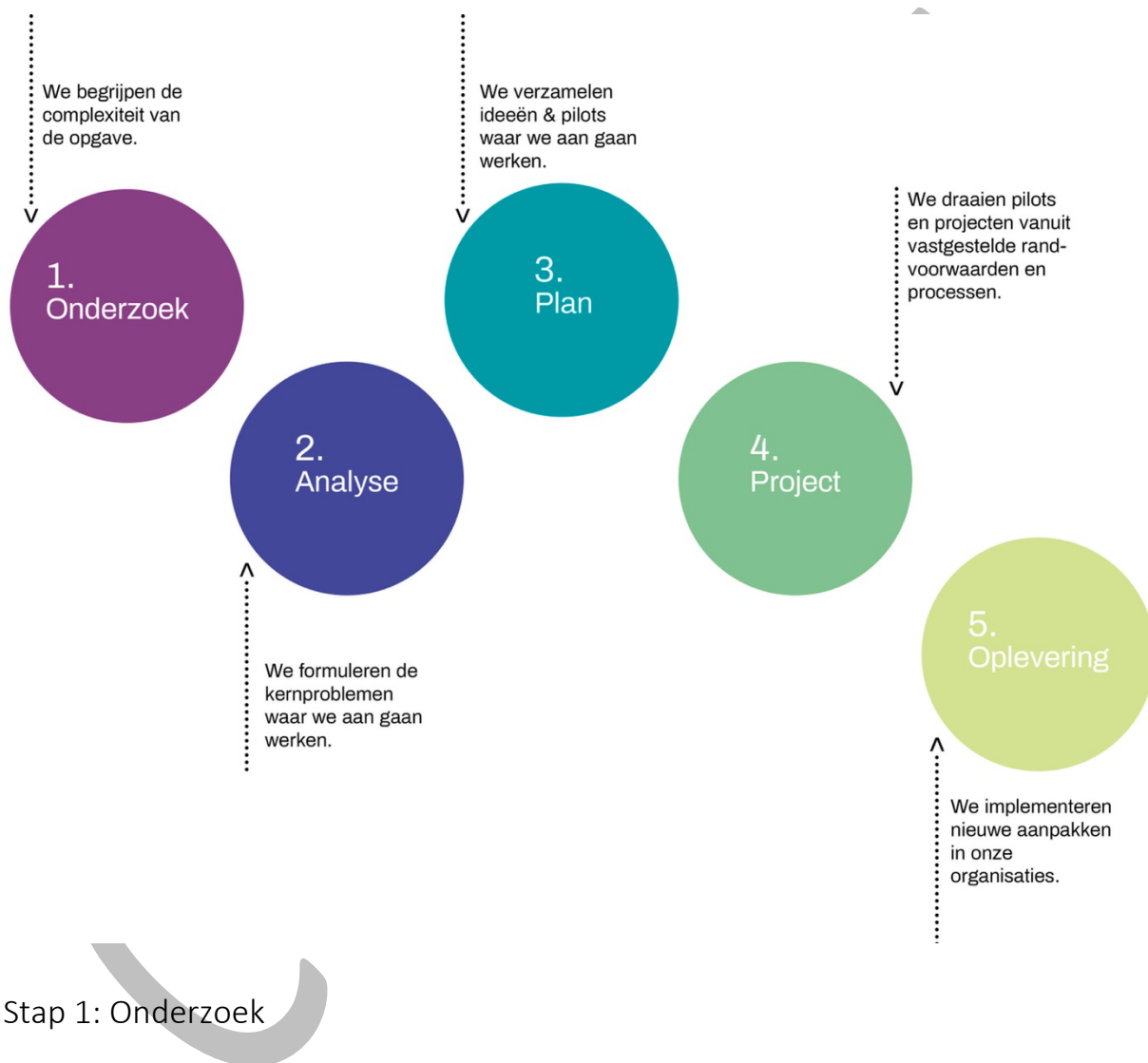
Over de Aanpak Wachtlijden jeugdhulp Twente

Deze aanpak heeft een aparte status en programmastructuur, maar maakt onderdeel uit van de Samenwerkingsagenda. Dit programma stuurt op basis van brandhaarden met een uitvoering gebaseerd op kort cyclische interventies, lerende structuur en data ondersteuning. Er wordt ingezet op monitorontwikkeling, het toepassen van een wachtlijdenapplicatie, het reguleren van instroom door pilots en door het opzetten van een transformatiepoli voor J GGZ. Op basis van RET-gegevens, analyses van Kennispunt en op basis van expert oordelen en ervaringen van gebruikers worden iteratief nieuwe interventies gestart met doel- en doelgroepenomschrijving, locaties, deelnemende partijen en evaluatie. Bij gebleken succes kan worden opgeschaald naar de regio.

Proces Samenwerkingsagenda

De functie van de Samenwerkingsagenda is om gezamenlijk - vanuit onderwijs, zorg en gemeenten - te ontwikkelen op jeugdhulp in Twente. Op verschillende niveaus: landelijk, bovenregionaal, regionaal, subregionaal, lokaal en zelfs op wijkniveau.

In de werkgroep hebben het proces wat we met elkaar doorlopen om uiteindelijk tot een Samenwerkingsagenda te komen gevisualiseerd in onderstaande vijf stappen.

.....
We begrijpen de complexiteit van de opgave.

1.
Onderzoek

Als eerste formeerden we een werkgroep en een stuurgroep - uit de hele breedte van het netwerk. De werkgroepleden zijn afgevaardigde voor hun achterban en vertegenwoordigen hun sector in het domein. Vanuit deze brede vertegenwoordiging deden we een gedegen probleemanalyse.

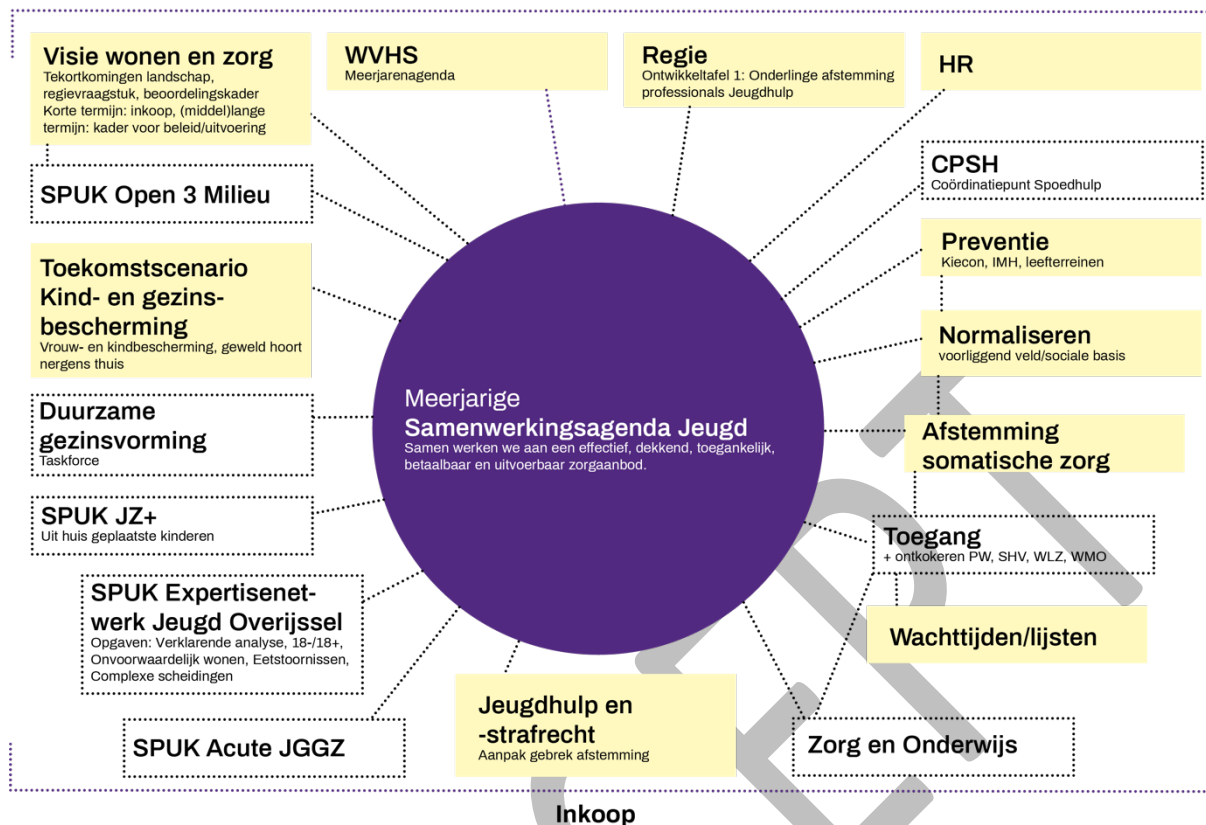
De Samenwerkingsagenda stuurt op het samenspel van bestuur, beleid, management en uitvoering. Dat begint met het inzicht en overzicht, inspireren en reflecteren: laten zien wat er allemaal gebeurt in onze regio.

We werken ondertussen natuurlijk al volop aan allerlei onderwerpen, zoals het Expertisenetwerk Jeugd Overijssel met de ondergebrachte RET's, de Jeugdbeschermingstafels, de SPUK's, de aanpak wachtlijsten en de pilot specialistisch wonen uit Ontwikkeltafel 1.

Overzicht in ons jeugdzorglandschap

We hebben alle ontwikkelingen in kaart gebracht. Dit resulteerde in een schema van het zorglandschap in Twente en Overijssel. Op deze manier krijgen we een volledig beeld van wat er al gebeurt en waar we ons nog graag op willen richten voor wat betreft de jeugdzorg in Twente.

Datagedreven leren en ontwikkelen

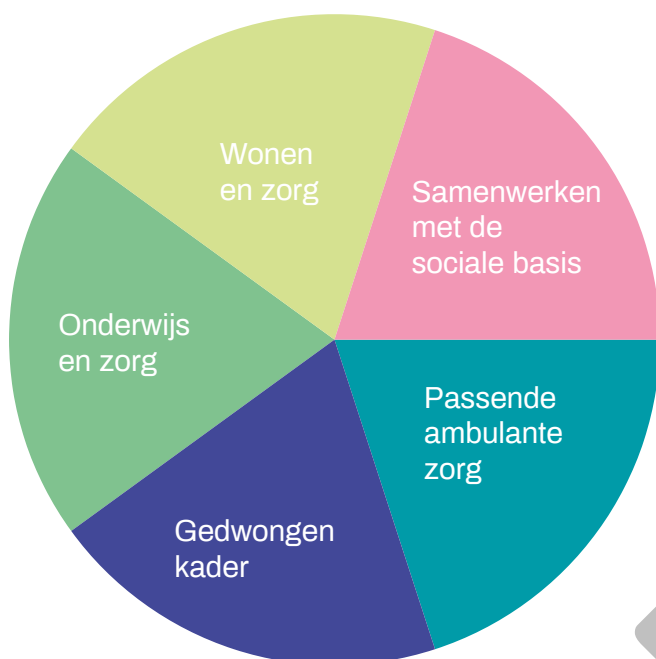
In het schema hebben we onderscheid gemaakt in onderwerpen waar de governance al goed geregeld is in Twente/Overijssel (witte tekstvakken met stippellijn) en waar we vanuit de samenwerkingsagenda projecten op kunnen (gaan) draaien. In de gele tekstvakken zie je wat nog verdere uitwerking vraagt vanuit de Samenwerkingsagenda. Na het organiseren van de governance kunnen we uiteindelijk ook daar projecten op gaan draaien.

Stap 2: Analyse

↑
We formuleren de kernproblemen waar we aan gaan werken.

Vervolgens hebben we bovenstaand schema verder uitgediept en geclusterd in onderstaande diagram met vijf actielijnen.

Iedere actielijn wordt vertegenwoordigd door een of meerdere leden van de werkgroep.

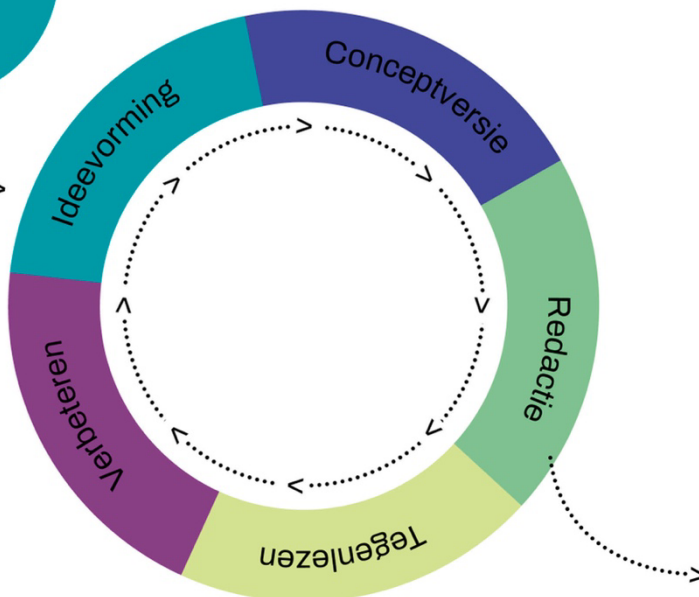
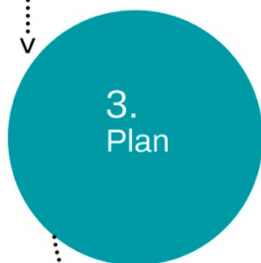
- Actielijn 1 Wonen en zorg: Erik Otten
- Actielijn 2 Onderwijs en zorg: Gideon Sterkenburg en Peter van den Berg
- Actielijn 3 Samenwerken met de sociale basis: Denise Bosma, Greja Maat en Kirsten Boelen
- Actielijn 4 Passende ambulante zorg: Ellis ter Beek
- Actielijn 5 Gedwongen Kader: Ruth Driessen en Hester Ligtenberg

Samenhang tussen de actielijnen

Zoals in het essay [Werken aan transities](#) te lezen is, hangen binnen transities allerlei aspecten die onderling met elkaar samenhangen. Zo ook bij de actielijnen. Dat is complex. Het is essentieel dat we bij de uitvoering van de Samenwerkingsagenda oog (blijven) houden voor de onderlinge verbanden. In [dit schematisch overzicht](#) geven we de onderlinge verbanden weer.

Stap 3: Plan

We verzamelen ideeën & pilots waar we aan gaan werken.

Het verbeteren van de jeugdhulp is een iteratief proces. De

Samenwerkingsagenda is de manier van samenwerken in Twente om jeugdigen de juiste zorg op het juiste moment op de juiste plek te bieden.

Per actielijn hebben we uitgewerkt wat er speelt in onze regio en wat we met elkaar willen ontwikkelen. We hebben alle ideeën voor een goede invulling besproken, getoetst en verbeterd samen met tegenlezers en kritische denkers van binnen en buiten onze werkgroep. Vanuit een iteratieve werkwijze, door het bovenstaande rondje meermaals te doorlopen hebben we een eensluidend beeld geschetst waar we op in willen zetten in Twente. Dat lees je in de volgende hoofdstukken.

Actielijn 1 Wonen en zorg

“Flexibele en kleinschalige woonvoorzieningen dicht bij huis”

Door: Erik Otten

De opgave

Voor de kwaliteit van de samenhang en voor het borgen van voldoende en betaalbare capaciteit in het Twentse zorglandschap zijn meer sturing en prioriteitenstelling nodig op verblijf, onvoorwaardelijk wonen, ambulantisering, instroom en uitstroom in het Twentse landschap.

In Twente moet gestuurd worden op vermindering van de instroom naar jeugdzorg plus plaatsen. Tegelijkertijd moeten we voorbereid zijn op het daadwerkelijk afbouwen van jeugdzorg plus plaatsen. In het kader van de

SPUK open drie milieu worden strategische vastgoed plannen vastgesteld voor het realiseren van ombouw. Daarmee is de weg vrij voor groepsverkleining, maar ook voor het starten van kleinschalige woonvormen in de wijk. Deze transitie vereist dat in Twente de kwalitatieve en kwantitatieve lacunes in het zorglandschap precies worden blootgelegd. Daarbij dienen we beter aan te sluiten op de leerpunten van de RET- monitors, de rode draden en op de kennisontwikkeling van het bovenregionale Expertisenetwerk Jeugd Overijssel.

De afbouw van de jeugdzorg plus leidt tot extra instroom in de drie milieuvoorzieningen. De ombouw en capaciteitsvermindering mag niet leiden tot extra wachtlijsten en zorgtekorten. Er is daarmee actief wachttijdenbeleid nodig, er moeten alternatieve zorgvormen dicht bij huis gecreëerd worden. Door middel van het toepassen van verklarende analyses kan het probleemoplossend vermogen van het sociaal domein worden vergroot en onnodige instroom naar de gespecialiseerde jeugdhulpverlening worden voorkomen. Het reguleren van de instroom en de toepassing van de verklarende analyse betekent ook dat zal moeten worden ingezet op verbetering van de samenwerking tussen huisartsen/POH jeugd, de gemeentelijke toegang en de jeugdhulpverlening.

We willen sturen op gezamenlijke triage door samenwerkende zorgaanbieders en op de inzet van bewezen effectieve interventies. Door deze aanbieders verantwoordelijk te maken voor het plaatsen van kinderen in passende zorgvormen met de juiste zorg en behandeling kan voorkomen worden dat kinderen alsnog moeten doorstromen naar de jeugdzorg plus.

Prioriteit ligt vervolgens bij het organiseren van alternatieve zorgvormen zo dicht mogelijk bij huis. Het zorgaanbod en het pedagogisch klimaat van kleinschalige woonvoorzieningen zou innovatief en flexibel ingevuld kunnen worden. Door middel van pilots conform GIZ kan met gezamenlijke triage en met gedeelde verantwoordelijkheid kennis en ervaring worden

opgedaan. Door het specificeren van uitgangspunten voor zorg, woonklimaat, organisatie en bekostiging kunnen woon-zorg pilots worden gestart en kan worden geleerd van de ervaringen. Binnen de Aanpak Wachttijden worden de vraag-aanbodtekorten als brandhaarden gezien die op maat, binnen de lokale en regionale mogelijkheden en middelen, startpunt zijn van iteraties.

De overgang van 18- naar 18+ vereist dat de gemeenten en de jeugdhulp afstemming vinden met beschermd wonen en de WLZ over continuïteit, zorg en tarieven.

Al lopende projecten die aan deze actielijn bijdragen:

- Pilot Jouw Huis: finetuning van: all in dagtarief, doelgroep, juridisch onder koopovereenkomst WVHS, businesscase.
- Gouden Lariks: initiatief Pluryn op basis van casuïstiek RET, probleemcasussen gemeenten, zeer complexe problematiek, kwaliteit afstemming zorgaanbieders en afstemming met CM ter discussie.
- Pilots Verklarende Analyse en het concreet vormgeven daarvan in samenwerking tussen de gemeentelijke toegang en de jeugdhulp. Het expertisenetwerk draagt bij in de vorm van training, methodieken etc.
- Twentse koers en werkagenda met Menzis: agenda 2022-2027, domeinoverstijgende samenwerking met verbinding sociaal, medisch en gezondheid. Focus op positieve gezondheid. Vijf hoofdthema's. Afspraken over projectmatige aanpak van wonen en zorg vanuit Jeugdwet, WLZ, WMO, Beschermd Wonen. Mogelijkheid om afspraken te maken over inkoopafstemming gemeenten en zorgverzekeraars.
- Meerjarenagenda WVHS: gezamenlijke agenda van de vier aanbieders gericht op inhoudelijke thema's en onderzoek.

Prioritering: Waar willen we aan werken in Twente (op volgorde van belangrijkheid)?

1. Het regelen van flexibele zorg in kleinschalige woonvormen in de wijk.
2. Op basis van de beleidsrijke invulling van de SPUK drie milieuvorzieningen het vaststellen van de noodzakelijke bedden capaciteit open drie milieus, het verminderen van de instroom naar residentiële zorg en het vergroten van de uitstroom naar ambulante hulpverlening.
3. Het verfijnen van de afstemming tussen beleid, contractmanagement en uitvoering met als doel één beleidskader en een beoordelingskader op te stellen voor de totstandkoming van woon/zorg initiatieven in de regio Twente.

Governance

- Bovenregionale Stuurgroep Expertisenetwerk
- Bovenregionale Stuurgroep SPUK open drie milieu
- Ad hoc Stuurgroep Samenwerkingsagenda
- AB, DB Samen Twente en bestuurlijk overleg Samen14;
- Stuurgroep en Kerngroep wachttijden; brandhaarden en iteratieve interventies in Twente. Vergt afstemming met - en landen in - Stuurgroep Samenwerkingsagenda;
- Twentse Koers: strategische samenwerking 14 gemeenten, Menzis, GGD en provincie.

- Coördinerende en verbindende rol van programmamanagers;
- Stuurgroep WVHS met duaal karakter: 1) toetsen op halen van doelstellingen koepelovereenkomst en 2) beleidsafstemming.

We missen op dit moment nog een overstijgende invulling van de governance en afspraken over de besluitvorming die betrekking heeft op de SPUK's, de Samenwerkingsagenda en de afstemming van deze met de overige beleidsopgaven jeugdhulp Twente. De inhoudelijke afstemming tussen alle beleidsopgaves vindt vooralsnog plaats in de Werkgroep Samenwerkingsagenda.

Draagt bij aan:

Hervormingsagenda 8 actielijnen:

1. De reikwijdte van de Jeugdwet wordt afgebakend, meer aandacht domein-overstijgende aanpak
2. De gemeentelijke toegang met stevige lokale teams wordt versterkt
3. Verbeteren regionale samenwerking en landelijke contractering specialistische zorg
4. Kwaliteitsverbetering en versterking zicht op effectiviteit van zorg
5. Afbouw van de residentiële jeugdhulp: inzet op zo thuis mogelijk
6. Eenvoudiger uitvoering en inkoop, aanpak negatieve effecten van marktwerking
7. Verbeteren van het inzicht in het jeugdstelsel met data en monitoring
8. Afspraken over financieel bestuurlijke verhoudingen en een meerjarig financieel kader.

Regiovisie 8 leidende principes

1. De jeugdige in zijn/haar omgeving staat centraal
2. Normaliseren is uitgangspunt
3. Ondersteuning zo licht en zo nabij als mogelijk en zo zwaar als nodig
4. Thuis, tenzij...
5. In Twente kennen we een overzichtelijk zorglandschap, effectief en beheersbaar
6. In Twente werken we zonder wachtlijsten
7. Wij investeren in blijvend leren en verbeteren, datagedreven.
8. Het stelsel van jeugdhulp is duurzaam en betaalbaar

Actielijn 2 Onderwijs en zorg

'Toekomstperspectief voor iedere jeugdige'

Door: Gideon Sterkenburg en Peter van den Berg

De opgave

Onderwijs is een domein waar een groot deel van de ontwikkeling van jeugdigen plaatsvindt. Meer dan ooit is onderwijs niet slechts het domein van kwalificatie, maar ook van persoonsvorming en socialisatie. Een context waarmee de inzet van jeugdhulp absoluut in samenhang moet worden gezien. We zoeken naar alle mogelijkheden om de werelden van zorg en van onderwijs beter met elkaar te verbinden. (*Tweede Kamerbrief, 3363611 - 1028816-J*).

Jeugdigen die ondersteuning vanuit de jeugdhulp krijgen - soms tegelijkertijd met extra ondersteuning vanuit het onderwijs - hebben een sterk verhoogd risico op voortijdige schooluitval en daarmee ook op maatschappelijke uitval. Het mechanisme eronder is redelijk helder.

- De ondersteuning richt zich vaak sterk op het hier en nu, en is minder toekomstgericht.
- Er is behoorlijke overlap in de (extra) ondersteuning vanuit onderwijs en jeugdwet. Maar de ondersteuning vanuit de jeugdwet en het onderwijs is vaak nog sterk verkokerd.
- De echte oorzaken komen niet op tafel, waardoor we op symptomen interveniëren. Een vaak voorkomend gevolg is dat we hierdoor vooral op de jeugdige interveniëren, terwijl een groot deel van de oorzaken vaak in gezinscontext liggen.
- Vaak wordt de transfer niet gemaakt vanuit het onderwijs naar een therapie-setting en omgekeerd.
- Het funderend onderwijs in ons land verplicht, waar jeugdhulp in veel gevallen vrijwillig is.
- De samenwerking tussen onderwijs en zorg zich sterk op de meest problematische situaties. Onze inzet is sterk curatief en individueel. De energie gaat naar die cases, en ondertussen groeit de individuele ondersteuningsbehoefte.
- De niet op elkaar afgestemde beleidsvelden leiden tot afstemmingsproblematiek. Er ontstaat verwarring op het niveau van individuele ouders, leerkrachten en hulpverleners. De aandacht gaat daarmee naar dingen geregeld krijgen en minder naar goede ondersteuning bieden.

Om dit mechanisme te doorbreken is het cruciaal dat jongeren, ouders, onderwijs en (jeugd-)hulppartners toekomstgericht, effectiever en meer normaliserend gaan werken.

Relevante ontwikkelingen rond de opgave

- Er komt steeds meer zicht en aandacht voor kansengelijkheid. Jeugdigen uit lage sociale economische milieus en/of met een niet-westerse achtergrond hebben structureel minder kansen. Ook is er een duidelijke relatie naar hoger zorggebruik. Vrijwel alle gemeenten zijn met het onderwijs en de zorg aan de slag om een plan voor kansengelijkheid te maken. Het is belangrijk om een verbinding te leggen tussen wat regionaal gebeurt en deze lokale ontwikkelingen.
- Residentiele jeugdzorg wordt afgebouwd. Dat betekent dat de kinderen weer naar ‘normale’ scholen zullen gaan in plaats van naar ‘kliniekscholen’. En waarschijnlijk vooral naar het (V)SO.
- We streven naar inclusiever en thuisnabijer onderwijs. Om dat te realiseren is het nodig dat het reguliere onderwijs beter in staat wordt om jongeren met een bijzondere ondersteuningsbehoefte te bedienen. En dat jongeren in het speciaal onderwijs makkelijker kunnen toegroeien naar het reguliere onderwijs. Kunnen we deze beweging stimuleren door beter samen te werken vanuit passend onderwijs en de jeugdwet? Preventiever te zijn in het reguliere onderwijs? Meer te normaliseren?
- Er is een duidelijk verband tussen jeugdzorggebruik en het niet afronden van school/bijstandsuitkeringen. Met de huidige arbeidsmarkt is het belangrijk dat al het talent in staat is om te werken. De inzet van jeugdhulp koppelen aan een beter perspectief op langere termijn is belangrijk hiervoor.

Kenmerken van het vraagstuk/probleemstelling

Grote verschillen tussen scholen: maatwerk nodig

De samenstelling van de leerlingengroep per school verschilt onderling sterk. De aard van de problematiek en de intensiteit ervan daarmee ook. Op elke plek is het daarom nodig om zorgvuldig te kijken wat nodig is en wat een goede aanpak is. Steeds bepalen we samen wat er speelt op een school en hoe we daar een passend aanbod op organiseren. De juiste zorg op de juiste plek. We zijn zuinig op waar en wanneer we specialistische hulp inzetten.

Hoe zwaarder de ondersteuningsbehoefte hoe complexer georganiseerd

Er zijn plekken/onderwijslocaties waar kinderen komen vanuit één gemeente en plekken waar kinderen komen uit meerdere gemeenten, dan wel de hele regio. Helaas is het zo dat de complexiteit van de problemen van leerlingen samenhangt met het aantal betrokken gemeenten en zorgaanbieders. Op de plekken waar de ondersteuningsbehoefte van leerlingen het zwaarst is, is de organisatorische complexiteit het hoogst. Er zijn leerlingen en ouders die ‘verdwalen’ door al deze complexiteit.

Al lopende projecten die aan deze actielijn bijdragen:

We beginnen niet vanaf nul. De afgelopen jaren is met de Ontwikkeltafel Onderwijs-Zorg al een flinke stap gezet. We werken in nauwe afstemming met de lokale en regionale OOGO's. Nu is het zaak die samenwerking te verspreiden, verduurzamen en verbeteren. En leren van en met elkaar. De ervaringen van de afgelopen jaren worden verwerkt in de inkoop van de jeugdwet, waarbij we zoeken naar de ruimte die inkoop ons biedt. De mogelijkheden om te verduurzamen, verbeteren en verspreiden worden hiermee vergroot. We gaan door binnen

de bestaande mogelijkheden en bereiden ons tegelijkertijd voor op de nieuwe mogelijkheden.

We versterken de basis op **alle schoollocaties**. Dit doen we door:

1. Contacten tussen scholen, gemeenten en zorgaanbieders faciliteren (*nieuw*)
Het is niet vanzelfsprekend om rond individuele casuïstiek contact met elkaar te leggen. Terwijl inzet van jeugdwet of onderwijsinterventies elkaar over en weer beïnvloeden. Sommige zorgaanbieders hebben op sommige scholen relatief veel jongeren zitten. Die aanbieder en school hebben (nu) geen contact om te bespreken hoe ze elkaar kunnen helpen.
2. Schoolaanwezigheid (*doorgaan met*)
Het missen van school – door welke oorzaak ook – kan sterk ontwrichtend zijn voor de schoolcarrière van jeugdigen en later hun werk carrière (en nog belangrijker: hun welbevinden). De wettelijke kaders rond niet op school zijn, leiden af van de bovenliggende doelstelling. Daarom is er een Twentse visie en aanpak ontwikkeld. De afgelopen jaren is deze op een vijftiental scholen geprobeerd. Dat gaat goed. We introduceren dit op alle scholen in Twente. Ook zorgen we dat we eerder en beter betrokken zijn bij thuiszitters/jeugdigen met een problematische schoolgang. Eerder door te zorgen voor een goed plan van aanpak. Beter door de verbinding tussen ouders, onderwijs en betrokken zorgpartijen te versterken. De komende tijd gaan we:
 - a. Visie schoolaanwezigheid vertalen naar werkinstructies & formaliseren;
 - b. De actielijn neerzetten en faciliteren;
 - c. Schoolaanwezigheidsteams op alle scholen realiseren;
 - d. Monitoren, regisseren en verbeteren;
 - e. Thuiszitterstafel verder ontwikkelen en ook openstellen voor PO.
3. Multi Disciplinaire Overleggen rond/op scholen versterken (*nieuw*)
Er vinden al veel MDO's plaats waar het onderwijs ook bij betrokken is. We merken dat het moeilijk is om een balans te vinden tussen alle problemen in een gezin en/of rond een kind, en de schoolgang van een kind. Er is nog een wereld te winnen. We merken dat in zijn algemeenheid de kwaliteit van MDO's een belangrijk aandachtspunt is. Er wordt weinig methodisch gewerkt. Er zijn geen of gebrekkige verklarende analyses. En er is veel discussie hoe onderwijs en jeugdhulpinterventies in samenhang moeten worden ingezet. Samen met het RET gaan we een aanpak ontwikkelen die gericht is op cases waar zowel sprake is van jeugdhulpproblematiek als problemen in de schoolgang.

We versterken de samenwerking tussen het voorveld, aanbieders en het onderwijs **op schoollocaties waar relatief veel sociale problematiek speelt**. Op papier zijn dit "reguliere" scholen. Maar door segregatie, afstroom en andere processen zijn dit scholen met een

populatie leerlingen met veel problemen. Om hen gelijke kansen te bieden is het nodig om de handen ineen te slaan. Dit doen we door:

4. Interprofessioneel werken verder in te voeren (*doorgaan met*)

Op sommige reguliere scholen is de problematiek van leerlingen dusdanig zwaar - én het aantal leerlingen dat daarmee kampt dusdanig hoog - dat de basisafspraken niet toereikend zijn. Tegelijkertijd niet zo zwaar, dat er een collectieve afspraak nodig is. Het is belangrijk om scherp te krijgen op welke plekken dit speelt. Vervolgens versterken we op die plekken het interprofessionele team. De basis hiervoor is een school-klas-kind analyse. De komende tijd gaan we:

- Per gemeente en samenwerkingsverband afspraken te maken op welke locaties deze aanpak toegevoegde waarde heeft. Dit doen we op basis van een globale data-analyse (o.a. onderwijsachterstanden, zorgprofielen scholen) en de ervaringen uit de praktijk;
- Op die locaties een school-klas-kind analyse te maken;
- Vanuit die analyse de interprofessionele samenwerking verbeteren en verduurzamen;
- Inspelen op nieuwe mogelijkheden inkoop.

We versterken de samenwerking rond de 35 **zorg intensieve scholen** ((V)SO, SBO en PRO) in Twente. Dat zijn scholen waar leerlingen zitten met een grote onderwijskundige ondersteuningsbehoefte – het samenwerkingsverband passend onderwijs stelt hiervoor extra gelden beschikbaar – en waar de leerlingen heel vaak ook een zorgbehoefte hebben – veel jongeren hebben ook een jeugdwetindicatie. Die samenhang vraagt om een specifieke aanpak. We bouwen aan die aanpak langs de volgende lijnen.

5. Implementeren van onderwijs-zorg arrangementen en deze doorontwikkelen (*doorgaan met*)

Op 17 scholen in Twente is een vorm van “collectieve samenwerking” tussen onderwijs en zorg gerealiseerd. We zorgen dat die samenwerkingen worden bestendig en onderzoeken hoe deze samenwerkingen ook opengesteld kunnen worden voor alle kinderen op deze scholen. Daarnaast onderzoeken op welke manier we dit soort samenwerkingen op de andere 18 scholen operationeel kunnen worden. De komende tijd gaan we:

- De aansturingsstructuur van dit project versterken en formaliseren;
- De bestaande projecten versterken;
- Een plan maken voor de andere locaties, waarbij we starten met een analyse per locatie;
- Inspelen op mogelijkheden die de aanstaande inkoop biedt.

6. *Ontwikkelen van schakelarrangementen (nieuw)*

In de beweging naar inclusiever onderwijs hopen we dat meer leerlingen vanuit het speciaal onderwijs weer naar het reguliere onderwijs kunnen gaan. Om dit te ondersteunen gaan we schakelarrangementen ontwikkelen. Daarmee kan tijdelijk

een deel van de extra ondersteuning uit het speciaal onderwijs ingezet worden op de reguliere school zodat er een meer soepele overgang wordt gerealiseerd. Hierin zoeken we ook de verbinding naar de inzet van de jeugdwet.

7. Werken met een toekomstplan als jongeren uit het VSO/PRO het onderwijs verlaten *(al besloten door de wethouders arbeid, doorgaan met implementatie)*
Ongeveer de helft van de jongeren uit het VSO of PRO gaat aan het werk of naar dagbesteding als zij klaar zijn met hun middelbare school. Veel van deze jongeren hebben ondersteuning (gehad) vanuit de jeugdwet. En vaak hebben deze jongeren een blijvende ondersteuningsbehoefte. Het afronden van school valt vaak samen met het bereiken van de leeftijd van 18 jaar. Het risico bestaat dat hierdoor het overstappen van school naar werk/dagbesteding, het wegvallen van de steun vanuit school en het wegvallen van de ondersteuning vanuit de jeugdwet samenvallen. Daarom is besloten dat we met deze jongeren samen een toekomstplan maken en dat de school de eerste twee jaar na “uitstroom” regelmatig contact met de jongeren houdt. De komende tijd maken we dit operationeel en zoeken we ook de verbinding met de jeugdhulppartners die betrokken zijn bij deze jongeren.

De **samenwerking** gemeente, onderwijs, voorveld en jeugdhulpaanbieders faciliteren en inspireren door:

8. Doorontwikkelen van de onderwijs-jeugd monitor
 - a. Koppelen aan onderwijs data;
 - b. Toegankelijk voor scholen en aanbieders;
 - c. Data gebruiken voor bovenstaande ontwikkelingen
9. Kennis en inspiratiesessies organiseren

Prioritering: Waar willen we aan werken in Twente (op volgorde van belangrijkheid)?

We kiezen ervoor om af te maken waarmee we zijn al begonnen. De volgende projecten staan daarom voorop:

- 2. (schoolaanwezigheid)
- 4. (interprofessioneel samenwerken)
- 5. (zorgintensief)

Binnen het vierde project prioriteren we samen met de gemeenten en de samenwerkingsverbanden als het gaat om de lokale implementaties. Voor de nieuwe projecten kijken we wanneer een goed moment is om te starten, gezien de druk die in het netwerk wordt ervaren.

Governance

- Op het geheel bestuurlijk
 - Gemeentebestuurder: Hilde Berning, Peter Lage Venterink
 - Onderwijsbestuurder: Harry Gerichhausen,

- Zorgbestuurder: Inge Scholing
- Op het geheel management/beleid
 - Directeur sociaal (*vacant*)
 - Manager Onderwijs Centrumgemeente (Gideon Sterkenburg)
 - Gemeentelijk beleid (Andrea Holterman, *vacant*)
 - Management JGZ: Margit Lammertink
 - Zorgaanbieder (*vacant*)
 - Vier directeuren samenwerkingsverband

De gemeentebestuurders en de manager onderwijs van de centrumgemeente houden het overzicht en verzorgen de algehele coördinatie. Uit beide groepen wordt per project een opdracht gevend team gevormd. Zij sturen de projectleider aan - en indirect een projectgroep.

Besluiten worden per organisatie genomen. De stuurgroep faciliteert alleen het proces en doet voorstellen voor regionale 'bouwstenen'. De stuurgroep houdt verbinding met lokale/subregionale afspraken/processen/structuren.

Draagt bij aan:

Hervormingsagenda 8 actielijnen

1. De reikwijdte van de Jeugdwet wordt afgebakend, meer aandacht domein-overstijgende aanpak
2. De gemeentelijke toegang met stevige lokale teams wordt versterkt
3. Verbeteren regionale samenwerking en landelijke contractering specialistische zorg
4. Kwaliteitsverbetering en versterking zicht op effectiviteit van zorg
5. Afbouw van de residentiële jeugdhulp: inzet op zo thuis mogelijk
6. Eenvoudiger uitvoering en inkoop, aanpak negatieve effecten van marktwerking
7. Verbeteren van het inzicht in het jeugdstelsel met data en monitoring
8. Afspraken over financieel bestuurlijke verhoudingen en een meerjarig financieel kader.

Regiovisie 8 leidende principes

2. De jeugdige in zijn/haar omgeving staat centraal
3. Normaliseren is uitgangspunt
4. Ondersteuning zo licht en zo nabij als mogelijk en zo zwaar als nodig
5. Thuis, tenzij...
6. In Twente kennen we een overzichtelijk zorglandschap, effectief en beheersbaar
7. In Twente werken we zonder wachtlijsten
8. Wij investeren in blijvend leren en verbeteren, datagedreven.
9. Het stelsel van jeugdhulp is duurzaam en betaalbaar

Actielijn 3 Samenwerken met de sociale basis

‘Een stevige Twentse sociale infrastructuur’

Door: Denise Bosma, Greja Maat en Kirsten Boelen

De opgave

Het doel van de actielijn ‘samenwerken met de sociale basis’: het verstevigen van een lokale sociale infrastructuur neerzetten, waaraan tijdelijk inzet vanuit specialistische jeugdhulp kan worden toegevoegd. Jeugdigen in Twente groeien op in hun eigen wijk, gaan daar naar school, sporten daar en maken gebruik van voorzieningen zoals huisartsen, jeugdgezondheidszorg, sociaal werk, ervaringsdeskundige organisaties en wijkteams. Er is altijd samenwerking van uit jeugdhulp met de sociale basis mogelijk. De lokale toegang heeft zicht op de lokale sociale basis en

adviseert/faciliteert samenwerking, en voert zo nodig regie. We normaliseren gezins- en kindproblemen, door de sociale basis sterk(er) te maken, positie te geven én laagdrempelig ondersteuning dichtbij te organiseren (preventie). Dit gebeurt ook vanuit de specialistische jeugdhulp. De samenwerking tussen de specialistische jeugdhulp, lokale toegangen en de sociale basis kan verder verbeterd worden.

Hoewel de verantwoordelijkheid voor de invulling van de sociale basis en de toegang bij gemeentes ligt en deze er dus qua beleid en uitvoering verschillend uit kan zien, is er regionaal behoefte aan afspraken over kennisdeling en van elkaar leren en komen tot meer eenduidige werkwijzen. Vóórdat specialistische of gedwongen zorg wordt ingezet, wordt altijd een brede verklarende analyse uitgevoerd. Hiermee bepalen we op welke domeinen steun voor het gezin nodig is en/of specialistische zorg tijdelijk kan en moet ondersteunen. Het ondersteunen van eigen regie en het inbedden in sociale steunende structuren van het gezin is de kern. Daardoor verminderen we de afhankelijkheid van specialistische vormen van zorg. Ook is een stevige regiefunctie bij lokale toegangen nodig. Vooral als er sprake is van vraagstukken of problemen op meerdere domeinen en veiligheidsvraagstukken. Het lokale toegangsteam is de verbinding tussen partners in de sociale basis, specialistische zorg en gedwongen zorg.

Kenmerken van het huidige vraagstuk/probleemstelling

Het kind wordt vaak gezien als ‘het probleem’

Zowel gezinnen als professionals neigen naar het inzetten van jeugdhulp, soms ook bij ouderproblematiek of problemen op andere domeinen. Het kind wordt hiermee te veel gezien als ‘het probleem’ of dé ingang om problemen te verminderen. Dit terwijl steun op

andere vlakken soms voorliggend van belang lijkt, ondanks de aanwezigheid van opvallend gedrag bij het kind.

Weinig structurele samenwerking

Het structureel samenwerken van (in)formele instellingen vindt nog onvoldoende plaats. Ervaringsdeskundigheid en informele zorg wordt minder serieus genomen dan formele ('specialistische') zorg.

Versnippering in werkwijzen

Er wordt lokale versnippering ervaren in werkwijzen van toegangsteams en werkwijzen van lokale voorzieningen in de sociale basis. Het is voor specialistische jeugdhulp partijen te arbeidsintensief om alle vormen in de eigen werkwijzen te integreren. Er ontbreekt samenhang en onderlinge afstemming in de lopende projecten. Veel gemeenten investeren lokaal in hun sociale basis, maar geven dit op een eigen wijze vorm. Hierdoor kan structurele samenwerking met specialistische (bovenregionaal werkende) jeugdhulppartners lastiger ontstaan.

Problemen verergeren in plaats van verminderen

We missen regie op samenwerking en onderlinge afstemming, ook bij veiligheidsvraagstukken. Jongeren en gezinnen 'hoppen' nu van instantie naar instantie, welke los van elkaar interventies plegen. Als de ene interventie niet werkt, wordt deze negatief afgesloten en een andere interventie ingezet. Er wordt klachtgericht en vraaggericht gewerkt. We zien stepped care, waarbij gezinnen faalervaringen opdoen. Dit verergerd de problematiek in plaats van vermindert.

Al lopende projecten die aan deze actielijn bijdragen:

Diverse lokale en regionale projecten dragen bij aan de doelstelling van deze actielijn. Opvallend is dat lokaal verschillende oplossingen voor het samenwerken met de sociale basis worden gekozen en uitgevoerd. Denk aan POH, Zorg op scholen, werken met JIM, werken met ervaringsdeskundigheid. Regionale, bovenregionale en landelijke projecten vragen echter ook implementatie aandacht en sturing. Een aantal keuzes zullen meer uniform en overstijgend plaats moeten vinden om de regionale doelstellingen te behalen. Voorbeelden van de projecten en ontwikkelingen die al lopen op deze actielijn:

- POHjeugd(lokaal)
- Onderwijs Zorg projecten (lokaal), zie ook opgave Onderwijs-Zorg
- Ontwikkelingen vanuit de Publieke Gezondheid (JGZ, bijvoorbeeld aandacht voor mentale gezondheid)
- Aanpak Multiprobleemgezinnen (bijvoorbeeld GRIP team)
- Toekomstplan/JIM
- Praktijkhuis Ixta Noa
- Samenwerkingen van aanbieders met de sociale basis
- Kennis en ervaring opgedaan uit de ontwikkeltafels (Regie, RITAX Complexe echtscheidingen en jeugdbeschermingstafels)
- Integrale vroeghulp
- KieCon

Prioritering: Waar willen we aan werken in Twente (op volgorde van belangrijkheid)?

1. Overzicht creëren op de systemen van de sociale basis. Het creëren van een overzicht van hoe in de 14 gemeenten de sociale basis is georganiseerd en welke ontwikkelprojecten er lopen is voorwaardelijk voor het ondersteunen van en samenwerken met de diverse vormen van sociale basis. Denk bijvoorbeeld aan het uitvoeren van een domeinoverstijgende verklarende analyse vóór inzet van specialistische jeugdhulp en een regiefunctie door toegangsteams. Er zal na het overzicht mogelijk een werkvorm dienen te ontstaan waarin in contact en afstemming met alle partners wordt doorontwikkeld op het samenwerken.
2. De toegang is van grote waarde en onmisbaar in de ondersteuning van jongeren en gezinnen. Onlangs is een start gemaakt met een tactisch platform met de managers van de lokale teams van de 14 gemeenten. Deze tafel achten wij bij uitstek geschikt om van elkaar te leren en op gezamenlijke thema's en ontwikkelingen de samenwerking te versterken. Het beter positioneren van (diverse vormen van) lokale informele zorg. Denk aan inzet van ervaringsdeskundigheid, maatje voor ouders, buurtgezinnen, etc.

Governance

De governance voor deze projecten is divers belegd. In deze actielijn zitten lokale, regionale en bovenregionale en landelijke projecten. Lokale projecten en governance zijn noodzakelijk, maar de verbinding met regionale, bovenregionale en landelijke projecten en programma's is van belang om te bewaken. Daarbij is een stevige sociale basis voorwaardelijk voor succes op de andere opgaven in de Samenwerkingsagenda. We pleiten daarom voor regionale governance op deze opgave om de leerfunctie over al deze projecten samen te bundelen.

Draagt bij aan:

Hervormingsagenda 8 actielijnen

1. De reikwijdte van de Jeugdwet wordt afgebakend, meer aandacht domeinoverstijgende aanpak
2. De gemeentelijke toegang met stevige lokale teams wordt versterkt
3. Verbeteren regionale samenwerking en landelijke contractering specialistische zorg
4. Kwaliteitsverbetering en versterking zicht op effectiviteit van zorg
5. Afbouw van de residentiële jeugdhulp: inzet op zo thuis mogelijk
6. Eenvoudiger uitvoering en inkoop, aanpak negatieve effecten van marktwerking
7. Verbeteren van het inzicht in het jeugdstelsel met data en monitoring
8. Afspraken over financieel bestuurlijke verhoudingen en een meerjarig financieel kader.

Regiovisie 8 leidende principes

1. De jeugdige in zijn/haar omgeving staat centraal
2. Normaliseren is uitgangspunt

3. Ondersteuning zo licht en zo nabij als mogelijk en zo zwaar als nodig
4. Thuis, tenzij...
5. In Twente kennen we een overzichtelijk zorglandschap, effectief en beheersbaar
6. In Twente werken we zonder wachtlijsten
7. Wij investeren in blijvend leren en verbeteren, datagedreven.
8. Het stelsel van jeugdhulp is duurzaam en betaalbaar

CONCEPT

Actielijn 4 Passende ambulante zorg

'Zo intensief als nodig, zonder wachttijden'

Door: Ellis ter Beek

De opgave

Het doel van de actielijn 'passende ambulante zorg' is: Kwalitatief hoogstaande specialistische zorg verlenen aan jeugdigen en hun gezin, zo intensief als nodig. We werken in Twente op basis van een verklarende analyse. Doelgericht en wachtlijstvrij. Uit(huis)plaatsingen worden voorkomen door intensiever ambulante zorg te verlenen. Om deze doelen te behalen is ten eerste nodig dat er passende ambulante specialistische jeugdhulp voor jeugdigen en hun gezin beschikbaar is, maar ook dat (personele) schaarste goed wordt ingezet. We ontwikkelen integrale vormen van ambulante zorg voor

jongeren en gezinnen met de meest complexe problematiek. De instroom moet in balans zijn met de uitstroom.

Kenmerken van het huidige vraagstuk/probleemstelling

Van instantie naar instantie: problemen verergeren in plaats van verminderen

Jongeren en gezinnen met complexere problematiek 'hoppen' nu soms van instantie naar instantie, die los van elkaar interventies plegen. Werkt de ene interventie niet, dan wordt een andere interventie ingezet. Er wordt nog te veel klachtgericht of vraaggericht gewerkt. We zien 'stepped care' ontstaan, waarbij gezinnen faalervaringen opdoen. Dit verergert problematiek eerder in plaats van deze te verminderen. Er zijn daarnaast lange wachtlijsten voor specialistische ambulante zorg, ook dit kan problemen verergeren. Inzet van een domein overstijgende verklarende analyse vóór een verwijzing naar specialistische jeugdhulp kan instroom reguleren en 'matched care' mogelijk maken.

Gewijzigde doelen tijdens een traject

Doelstellingen voor de specialistische ambulante zorg kunnen tijdens een traject wijzigen. De nieuwe doelstellingen worden door dezelfde instantie opgepakt. Een evaluatie over of deze vraag (nu) opgepakt moet worden én/of de bestaande specialistische zorgverlener dit moet doen, kan scherper plaatshebben.

Afschalen verloopt moeizaam

De sociale basis in Twente wordt in diverse gemeenten met diverse projecten versterkt. Ook Toegangen spelen een eigen (en andere) rol. Het in het werkproces moeten opnemen van deze verschillende werkwijzen maakt afschalen een uitdaging. Er is geen duidelijke richtlijn. Een regiefunctie (van de toegang) wordt gemist. Daarnaast is soms onduidelijk wie zorg over kan nemen. Het afschalen van medicatiecontroles - vanuit de specialistische jeugd GGZ in Twente - is bijvoorbeeld een bekend probleem, waardoor jongeren onnodig lang onder de specialistische jeugd GGZ vallen/daar in zorg blijven.

Weinig ruimte voor gezamenlijke doorontwikkeling

Er is weinig ruimte in de inkoop voor doorontwikkeling van specialistische ambulante zorg en integraal samenwerken. De focus is op kosten efficiëntie en de inkooprelatie met individuele organisaties.

Verkokering tussen specialismen

Er is sprake van verkokering tussen de verschillende specialismen (jeugd en opvoedhulp, LVB, GGZ, verslavingszorg) en er lijkt sprake van 'cherry picking'; het aannemen van de best passende cliënten en het afwijzen van cliënten die niet helemaal bij het aanbod passen. Dit leidt tot wachtlijstvervuiling. Want jeugdigen worden op meerdere wachtlijsten aangeboden.

Overspannen arbeidsmarkt en hoge werkdruk

Er is sprake van personele tekorten en daarmee schaarste van specialistische zorg. Dit probleem is niet gemakkelijk op te lossen. Er blijft naar verwachting schaarste van specialistische zorg bestaan. Dit leidt nu tot een overspannen arbeidsmarkt en een hoge werkdruk bij medewerkers. Dit draagt niet bij aan de rust, kwaliteit en continuïteit van zorg. De versterking van de sociale basis (scholen, toegangen, huisartsen, informele netwerken) en een gedegen verklarende analyse, voordat specialistische zorg wordt ingezet, lijkt voorwaardelijk om schaarste passend in te zetten.

Al lopende projecten die aan deze actielijn bijdragen:

- Implementatie van een transformatiepoli. Doelstelling hiervan is het ontwikkelen van een gezamenlijke inzet van algemeen werkzame (herstelondersteunende of leefstijl georiënteerde) zorg voordat aan een specialistisch diagnostiek of behandeltraject wordt begonnen. Deze inzet is snel beschikbaar, vermindert behandelduur en vergroot behandelresultaat.
- Doorontwikkeling Coördinatiepunt Spoedhulp (regionaal); spoedzorg voor jeugdigen dient integraal te kunnen worden aangeboden omdat in crisis er vaak sprake is van acute opvoedvraagstukken én acute kind problematiek. Het CPSH coördineert waar het kind en zijn/haar gezin het best (integrale) spoedhulp kan ontvangen en stimuleert integrale samenwerking.
- SPUK jeugdGGZ (bovenregionaal); Specifieke Uitkering (SPUK) gelden van het Rijk zijn bovenregionaal per centrumgemeente beschikbaar gesteld. Bij SPUK jeugdGGZ gaat het om stimuleringsgelden om wachtlijsten en crisis bij jeugdigen in de jeugdGGZ te verminderen. De jeugdGGZ instellingen in Twente hebben diverse projecten ingediend en uitgevoerd, evaluatie wijst uit welke inzet succesvol is en gecontinueerd wordt.
- RET (regionaal); binnen het Regionaal Expert Team kunnen jeugdigen die niet plaatsbaar lijken/waarvoor niet de juiste zorgvorm aanwezig lijkt besproken worden door betrokken gemeente, zorgaanbieders, ouders en een kring van experts op diverse zorggebieden (jeugdzorg, LVB en GGZ). Vanuit deze bespreking ontstaat, via de doorbraakmethode, een passend advies zodat weer perspectief voor de jeugdige is. Indien nodig wordt aanbod op maat ontwikkeld én gefinancierd.
- Bovenregionaal Expertisenetwerk Jeugd (BEN, bovenregionaal); het bovenregionale expertise netwerk bundelt kennis vanuit de verschillende lectoraten en academische

GGZ in Overijssel. Op ontwikkelthema's die door Overijssel zijn geformuleerd moet kennis worden ontwikkeld of gebundeld. Er kunnen er met stimuleringsgelden projecten (met onderzoek) worden opgestart. De ontwikkelthema's van Overijssel zijn 'Complexe Scheidingen', 'Eetproblematiek', 'Meervoudig Complexe problematiek', '18-/18+', 'Verklarende Analyse'. Kennis en adviezen vanuit het BEN dienen een plek te krijgen in de werkwijze in Twente, stimuleringsgelden kunnen ingezet worden voor projecten in Twente.

Prioritering: Waar willen we aan werken in Twente (op volgorde van belangrijkheid)?

1. Het gaan uitvoeren van een domeinoverstijgende verklarende analyse vóór inzet van specialistische jeugdhulp om zo snel mogelijk de best passende zorg in te zetten. Om wachtlijsten te verminderen en meer gericht te verwijzen is deze inzet een voorwaarde, dit hangt samen met de inzet van stimuleringsgelden en onderzoek/adviezen vanuit het Expertisenetwerk Jeugd Overijssel, maar ook met het daadwerkelijk gaan inzetten van (een vorm van) verklarende analyse door bv. alle toegangen. Dit punt wordt ook als speerpunt in het ontwikkelen van "de sociale basis" genoemd.
2. We willen dat integraal samenwerken wordt gefaciliteerd en passend wordt gefinancierd. Nota Bene, dit hangt samen met de inkoop vanaf 2025.
3. GiZ (geïntegreerde zorg) of een mobiel integraal werkend team opstarten in Twente. Deze projecten lopen al in aanpalende jeugdhulpregio's met deels dezelfde partners als in Twente. Een dergelijk aanbod zou voor de jeugdigen en hun gezinnen met complexe problematiek ervoor moeten zorgen dat er niet langer van het kastje naar de muur kan worden verwezen. In deze projecten stellen diverse jeugdzorgorganisaties (verslavingszorg, jeugdzorg, LVB, jeugdGGZ) én onderwijs medewerkers beschikbaar voor een geïntegreerd (ambulant) intensief behandelteam, dat een plan op maat opstelt én uitvoert. Voor (een deel van) de jeugdigen die nu op het RET besproken worden kan een dergelijk aanbod een oplossing zijn. Nota bene: deze vorm van zorg is nu niet ingekocht en hangt samen met de opgave van het verminderen van residentiele zorg/jeugdzorgplus.
4. Passender vormen van (ambulante) zorg voor jeugdigen met een hoog complexe zorgvraag ontwikkelen. Zie ook het toekomstscenario gedwongen kader en afbouw drie milieuvorzieningen /ontwikkeling kleinschaligheid.
5. Verdere versterking van de sociale basis. Ook vanuit de specialistische jeugdhulp. Denk aan POH, zorg intensieve scholen, inzet van specialisten bij toegangen én meer samenwerking met de sociale basis om uitstroom te stimuleren. Zie ook de lopende projecten bij "sociale basis".
6. Een strategische HR-agenda voor de regio ontwikkelen. Hoe zorgen we met alle partijen in Twente dat we elkaar niet onnodig beconcurreren en voldoende mensen opleiden/boeien en binden.

Governance

De governance van de lopende bovenregionale projecten (SPUK, RET, Expertisenetwerk Jeugd Overijssel) is belegd bij Enschede als centrumgemeente voor de regio Overijssel.

Daarnaast betreft deze actielijn nu nog losstaande projecten met veelal een eigen governance. De samenwerkingsagenda vormt idealiter een overkoepelende lerende en monitorende functie. We organiseren regionale terugkoppeling op de voortgang. Het succes van de opgave voor ambulante zorg is deels afhankelijk van het succes van de projecten binnen de opgaven wonen, gedwongen zorg, onderwijs en de sociale basis. In deze samenhang dient ook het effect op deze opgave te worden geëvalueerd.

Draagt bij aan:

Hervormingsagenda 8 actielijnen

1. De reikwijdte van de Jeugdwet wordt afgebakend, meer aandacht domein-overstijgende aanpak
2. De gemeentelijke toegang met stevige lokale teams wordt versterkt
3. Verbeteren regionale samenwerking en landelijke contractering specialistische zorg
4. Kwaliteitsverbetering en versterking zicht op effectiviteit van zorg
5. Afbouw van de residentiële jeugdhulp: inzet op zo thuis mogelijk
6. Eenvoudiger uitvoering en inkoop, aanpak negatieve effecten van marktwerking
7. Verbeteren van het inzicht in het jeugdstelsel met data en monitoring
8. Afspraken over financieel bestuurlijke verhoudingen en een meerjarig financieel kader.

Regiovisie 8 leidende principes

1. De jeugdige in zijn/haar omgeving staat centraal
2. Normaliseren is uitgangspunt
3. Ondersteuning zo licht en zo nabij als mogelijk en zo zwaar als nodig
4. Thuis, tenzij...
5. In Twente kennen we een overzichtelijk zorglandschap, effectief en beheersbaar
6. In Twente werken we zonder wachtlijsten
7. Wij investeren in blijvend leren en verbeteren, datagedreven.
8. Het stelsel van jeugdhulp is duurzaam en betaalbaar

Actielijn 5 Gedwongen Kader

'Van estafette naar samen op'

Door: Ruth Driessen en Hester Ligtenberg

De opgave

De actielijn gedwongen kader wordt in nauwe samenwerking met het Toekomstscenario Kind- en Gezinsbescherming en de Jeugdbeschermingstafels uitgewerkt. Het doel van het Toekomstscenario is: een gezinsgerichte, eenvoudige, transparante, overzichtelijke en lerende jeugdbeschermings- en jeugdstrafrechtsketen in Twente. Het doel van de Jeugdbeschermingstafels is een betere afstemming tussen ketenpartners én gezinnen.

We willen toewerken naar een jeugdbeschermings- en jeugdstrafrechtsketen die

permanent nauw samenwerkt met de gemeentelijke toegang in de vorm van een regionaal veiligheidsteam (netwerksamenwerking). Continuïteit met logisch georganiseerde verbanden en samenhang tussen organisaties is geborgd. Het werken in 'estafette' en het denken in hokjes is verleden tijd. Het op- en afschalen is gestopt. Gezinnen houden hetzelfde bekende gezicht vanuit de lokale toegang waaraan expertise van het gedwongen kader kan worden toegevoegd. Het gezin staat op deze wijze centraal, het is overzichtelijk en de vertrouwensrelatie blijft behouden. De jeugdbeschermingsketen en de jeugdstrafrechtsketen brengen kennis en expertise naar de lokale toegang. Gezinnen kunnen vertrouwen op een integraal samenwerkende jeugdbeschermingsketen en jeugdstrafrechtsketen met een gedeelde methodische visie, eenduidige taal en systematisch georganiseerde reflectie met een lerende praktijk. Onveiligheid en geweld in gezinnen is hierdoor eerder - en duurzaam - te stoppen. Alle betrokken organisaties gaan samen aan de slag met het beproeven en (door)ontwikkelen van een nieuwe manier van werken en denken. Ervaringsdeskundigen hebben hierin een permanente stem. Zo creëren we meer samenhang en komen we tot passende, tijdige hulp en bescherming voor kinderen en volwassenen die dat nodig hebben.

Kenmerken van het huidige vraagstuk/probleemstelling

Steeds opnieuw vertrouwen opbouwen

Gezinnen en jeugdigen worden nu overgedragen (op- en afschalen) waardoor er geen continuïteit is voor de jeugdige en het gezin. Jongeren en gezinnen 'hoppen' van instantie naar instantie binnen de jeugdbeschermingsketen. De organisaties werken als een estafette. Bij iedere overdracht moet weer een relatie en vertrouwen worden opgebouwd door het gezin en de jeugdige en een nieuw plan van aanpak worden opgesteld. Werken naar oplossingen vertraagt hierdoor. Bij iedere overdracht gaat steeds informatie verloren. Het

huidige stelsel is complex en knelt. Kinderen en gezinnen voelen zich onvoldoende gehoord en gezien.

Complexe problematiek van gezinnen in de jeugdbeschermings- en jeugdstrafrechtsketen

De zorgen die spelen in gezinnen komen geregeld te laat binnen bij de jeugdbeschermings- en jeugdstrafrechtsketen. De zwaarte van de problematiek en weerstanden van het gezin en de jeugdige bij instroom in de jeugdbescherming hangt sterk samen met de duur en interventies die voorafgaand aan de maatregel in het vrijwillige kader zijn gepleegd. Problematiek wordt, naarmate de tijd vordert, steeds ernstiger en complexer en de jeugdbeschermingsketen kan dan niet altijd meer een oplossing zijn en/of bieden. Een sterke verbinding van het gedwongen kader met de toegang zou een maatregel kunnen voorkomen.

Veel verschillende opgaven die raakvlak hebben met de jeugdbeschermings- en jeugdstrafrechtsketen

De afgelopen jaren en ook de komende jaren staan we binnen het jeugdzorgveld voor grote opgaven; het afbouwen van Jeugdzorg+, minder uithuisplaatsingen, het goed inrichten van een overzichtelijk jeugdzorglandschap met de vele aanbieders die hier actief in zijn, het aanpakken van de wachttijden, enzovoorts.

De jeugdbeschermings- en jeugdstrafrechtsketen dragen hier graag hun steentje aan bij en zullen zich meedenkend en pro-actief opstellen. Wat hierbij wel van belang is, is dat er een duidelijker projecten/programmastructuur komt, waardoor helder wordt waar deze keten wel/niet aan hoeven te sluiten.

Al lopende projecten die aan deze actielijn bijdragen:

Het Toekomstscenario is voor de jeugdbeschermings- en jeugdstrafrechtsketen het meest van belang, omdat het hier gaat om een grote wijziging in werkwijze en organisatie voor alle partners in deze ketens. Er moet een keuze worden gemaakt waar het Toekomstscenario onder gebracht wordt en afhankelijk daarvan zal deze actielijn wel/niet doorlopen binnen de samenwerkingsagenda.

Binnen Twente lopen een groot aantal projecten/programma's waar de jeugdbeschermings- en jeugdstrafrechtsketen betrokken (zou moeten) zijn. Dit zijn er een aantal:

- Zorg, Veiligheid en Straf: Deelname aan Platform Jeugdcriminaliteit, themagroep Huiselijk Geweld en Kindermishandeling en stuurgroep.
- Aanpak wachttijden: Deelname projectgroep.
- Expertisenetwerk Jeugd Overijssel: Deelname klankbordgroep en stuurgroep.
- Zorgmakelaar (Overijssel): Deelname projectgroep.
- Inkoop zorgaanbieders (de GI's zijn verwijzer en zouden dus geconsulteerd kunnen/moeten worden met betrekking tot de inkoop van met name de zorg in complexe casuïstiek)
- Geweld Hoort Nergens Thuis
- SPUK 3-milieusvoorzieningen
- Afbouw Jeugdzorg+

Daarnaast zijn alle partners uit de jeugdbeschermings- en jeugdstrafrechtsketen onderdeel van de werkgroep JB/JR die maandelijks bij elkaar komt.

Prioritering: Waar willen we aan werken in Twente (op volgorde van belangrijkheid)?

1. Een goede verbinding en samenwerking tussen Veilig Thuis, Raad voor de Kinderbescherming en de GI's door samen te werken in een Regionaal Veiligheidsteam.
2. Een goede verbinding en samenwerking tussen het in te richten Regionaal Veiligheidsteam en de lokale toegangen van de gemeente. Vanuit lokale toegangen kan op een eerder moment gebruik gemaakt worden van expertise op het gebied van veiligheid binnen gezinnen. Zoeken naar een goede, minder 'harde' vorm van op- en afschalen.
3. Stevige lokale toegangen binnen de gemeenten zijn van belang, met uniformiteit in de werkafspraken tussen de lokale toegangen en de partners in het regionaal veiligheidsteam.
4. Zorgen voor betere integratie van ervaringsdeskundigheid in de gehele jeugdzorgketen.
5. Een plan van aanpak voor een goede overgang van jeugdigen naar volwassenheid; voldoende voorzieningen voor hulp/duurzame huisvesting en het wegnemen van belemmeringen door verschillende wettelijke kaders.
6. Inzet op een wachtlijstvrij zorglandschap. Passende hulp tijdig beschikbaar hebben.
7. Een strategische HR-agenda voor de regio.

De eerste vijf bovenstaande punten vallen onder het Toekomstscenario.

Governance

Binnen het governance vraagstuk dat HHM uitwerkt voor wat betreft de samenwerkingsagenda, moet gekeken worden waar het Toekomstscenario een plek gaat krijgen (binnen de samenwerkingsagenda of bijvoorbeeld binnen Zorg-Veiligheid-Straf).

Draagt bij aan:

Hervormingsagenda 8 actielijnen:

1. De reikwijdte van de Jeugdwet wordt afgebakend, meer aandacht domein-overstijgende aanpak
2. De gemeentelijke toegang met stevige lokale teams wordt versterkt
3. Verbeteren regionale samenwerking en landelijke contractering specialistische zorg
4. Kwaliteitsverbetering en versterking zicht op effectiviteit van zorg
5. Afbouw van de residentiële jeugdhulp: inzet op zo thuis mogelijk
6. Eenvoudiger uitvoering en inkoop, aanpak negatieve effecten van marktwerking
7. Verbeteren van het inzicht in het jeugdstelsel met data en monitoring

8. Afspraken over financieel bestuurlijke verhoudingen en een meerjarig financieel kader.

Regiovisie 8 leidende principes

1. De jeugdige in zijn/haar omgeving staat centraal
2. Normaliseren is uitgangspunt
3. Ondersteuning zo licht en zo nabij als mogelijk en zo zwaar als nodig
4. Thuis, tenzij...
5. In Twente kennen we een overzichtelijk zorglandschap, effectief en beheersbaar
6. In Twente werken we zonder wachtlijsten
7. Wij investeren in blijvend leren en verbeteren, datagedreven.
8. Het stelsel van jeugdhulp is duurzaam en betaalbaar

CONCEPT

Samenwerkingsagenda: Hoe werken we samen in Twente?

Als de opgaven van de actielijnen duidelijk zijn gaan we meteen door naar de uitvoering. De uitvoeringsfase heeft een duidelijk beeld van de randvoorwaarden, governance en mensen en middelen.

CONCEPT

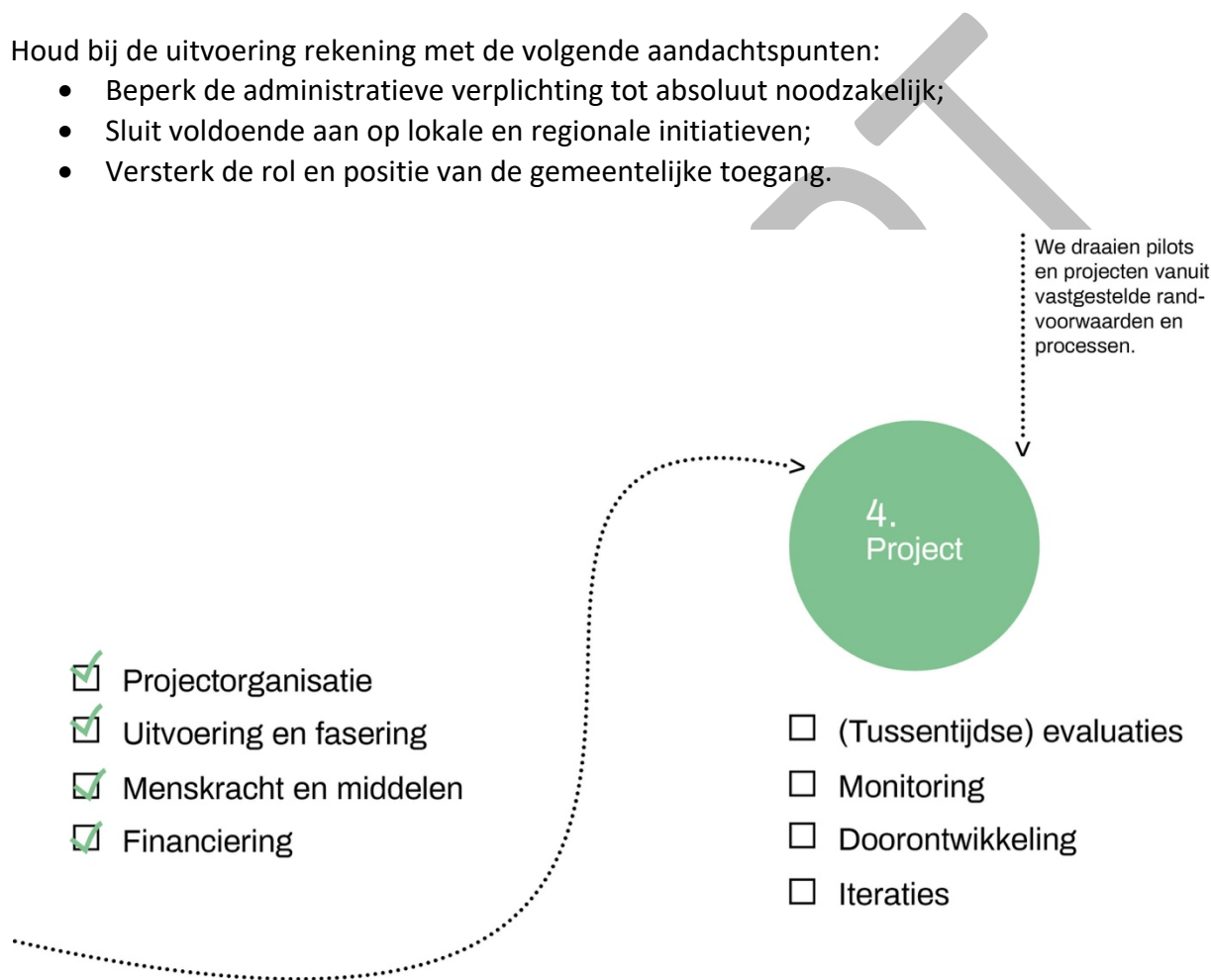
Stap 4. Project

Bij elke project zorgen we voor duidelijke borging van de randvoorwaarden, zoals:

- Projectorganisatie
- Uitvoering en fasering
- Menskracht en middelen
- Financiering
- Evaluatie

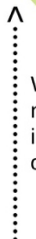
Houd bij de uitvoering rekening met de volgende aandachtspunten:

- Beperk de administratieve verplichting tot absoluut noodzakelijk;
- Sluit voldoende aan op lokale en regionale initiatieven;
- Versterk de rol en positie van de gemeentelijke toegang.

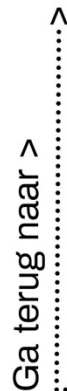
Tijdens een project worden resultaten gemonitord en peilen we met tussentijdse evaluaties of het project bijdraagt aan de juiste zorg op het juiste moment op de juiste plek. Na de pilotfase evalueren we de aanpak. Vervolgens implementeren we de aanpak in onze organisaties.

Stap 5: Oplevering

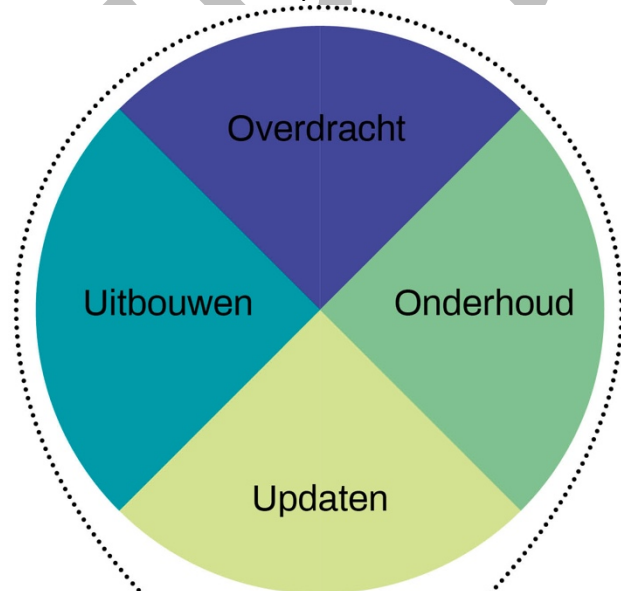
We implementeren
nieuwe aanpakken
in onze
organisaties.

We werken actief aan de implementatie en is onderdeel van de pilotfase. Door goed over te dragen vergroten we onze kennis en kunde over de ontwikkelde aanpak.

We formuleren de
kernproblemen
waar we aan gaan
werken.

Ga terug naar >

Nieuwe kernproblemen of ideeën?

Nieuwe kernproblemen?

Zijn er nieuwe kernproblemen zichtbaar? Ontstaan er nieuwe ideeën ter verbetering van onze jeugdhulp? Ga dan terug naar stap 2. Analyse. Is het een hiaat in ons zorglandschap of kunnen we het onder een ander project hangen? In welke actielijn kunnen we het plaatsen? We beginnen vanaf dat moment weer opnieuw met de analyse en de planvorming.

Hoe nu verder?

Per actielijn geven we aan welke partijen betrokken zijn, welke menskracht we ramen als noodzakelijke capaciteit en welke beslag op middelen zal moeten worden gedaan. Bij de uitwerking moet glashelder zijn wie of welke partij trekker is van de actielijn, welk tijdpad nodig is, hoe het draagvlak bij de achterbannen wordt geoptimaliseerd, welke voortgangscommunicatie dient te worden georganiseerd en welke resultaten er zijn geboekt. We organiseren mijlpalen en tussentijdse rapportages op grond waarvan de bestuurders accorderen of bijsturen. Daarbij geldt wel dat deze regionale actielijnen complex zijn, de uitwerking horizontale samenwerking vereist en dat we iteratief werken en niet vooraf een blauwdruk kunnen opleveren. We doen hiermee al ervaring op in de bestuurlijk goedgekeurde Twentse Aanpak Wachtijden. Het is essentieel om de randvoorwaarden preciezer in te vullen, voordat we een concrete uitvoeringagenda opleveren.

Bij de invulling van de projecten zijn we afhankelijk van externe randvoorwaarden, zoals:

- De schaarste op de arbeidsmarkt;
- De hoeveelheid rijksmiddelen voor de Jeugdwet;
- De effecten van de Hervormingsagenda.

Governance

Op dit moment is de samenstelling van de Stuurgroep Samenwerkingsagenda niet compleet. Er is nog geen keuze gemaakt voor een model van governance voor de Samenwerkingsagenda, voor de aanpak wachtijden en voor de verbinding met de drie SPUK's en met de overige beleidsopgaven jeugdhulp in Twente. Er zijn verschillende bindingsintensiteiten die passen. In het Twentse landschap zijn bestuurlijke regelingen van toepassing voor de drie SPUK's met Enschede als centrumgemeente, voor de inkoop jeugdhulp, de publieke gezondheid. De uitwerking van de Samenwerkingsagenda en de invulling van de governance lopen gezamenlijk op.